

Ron Howard, *FROST/NIXON*,

Universal Pictures, 2008., 122 min.

Slika 1.

Slika preuzeta s <http://www.filmski.net/filmovi/4624/frost/nixon>.

Uz Olivera Stonea Ron Howard zasigurno je jedan od najuspješnijih redatelja američke suvremene kinematografije, koji se u svojim filmovima nerijetko bavi osobama i događajima koji su, manje ili više, obilježili američku povijest, odnosno američko društvo u 20. stoljeću.¹ U svom najnovijem takvom uratku, povijesnoj drami *Frost/Nixon* iz 2008. godine nominiranoj za pet Oscara,² Ron Howard donosi nam priču o realizaciji TV intervjua koje je, s tada već bivšim američkim predsjednikom Richardom Nixonom, u ožujku 1977. godine napravio poznati britanski TV - voditelj David Frost. Scenarij je za film prilagodio Peter Morgan prema vlastitoj istoimenoj kazališnoj predstavi koja je premijeru doživjela u kolovozu 2006. u londonskom kazalištu *Donmar Warehouse*, a koja se temelji na stvarnim intervjuima i svjedočenjima samoga Davida Frosta te nekolicine njegovih i Nixonovih najbližih suradnika.

Tijekom 3 godine nakon što je po aferi *Watergate* podnio ostavku, Richard Nixon nastojao je izbjegavati pojavljivanje u javnosti i, unatoč tome što je imao nekoliko ponuda za intervjue, odlučio je prihvatiti onu Davida Frosta i njegovih producenata Marvina Minoffa i Johna Birta, prije svega zbog novčanog iznosa od 600.000 dolara, ali i kako bi eventualno popravio svoju uvelike narušenu reputaciju kod američke javnosti. Frost i Nixon sastajali su se, dakako

1 Ron Howard istakao se povijesnim filmovima poput: *Far and Away* (1992.), *Apollo 13* (1995.), *Cinderella Man* (2005.), dok su među uspješnijim ostvarenjima Stonea filmovi poput: *Vod smrti* (1986.), *Born on Fourth of July* (1989.), *JFK* (1991.), *Nixon* (1995.), *World Trade Center* (2006.).

2 Za najbolju režiju Ron Howard; za najbolju montažu Mike Hill i Daniel P. Hanley; za najbolji film Ron Howard, Eric Fellner, Brian Grazer; za najbolju mušku glavnu ulogu Frank Langella; za najbolji adaptirani scenarij Peter Morgan (nijedan dobijeni Oscar).

u prisutnosti svojih suradnika, i prije intervjua kako bi dogovorili sve uvjete snimanja i sadržaj samih intervjua. Snimanje intervjua počelo je 23. ožujka 1977., a trajalo je 12 dana, tijekom kojih je snimljeno sveukupno 28 sati i 45 minuta materijala. Intervjui su emitirani u svibnju iste godine u četiri dijela od kojih je svaki trajao po 90 minuta.

Sam film, koji inače traje 122 minute, sastoji se od dva vidljivo razdvojena dijela, a u cjelini predstavlja osvrt na snimanje intervjua i događanja neposredno prije samog snimanja, dakle na sve ono spomenuto u prethodnom odlomku. Nakon uvodne špice u kojoj donosi arhivskim snimkama praćen kratki podsjetnik na samu aferu „Watergate“ (1972. – 1974.), prvi dio filma orijentira se na predstavljanje dvojice protagonista i užeg kruga ljudi oko njih, te na njihovo pripremanje za povijesni intervju. Drugi, znatno monotoniji dio filma, na vrlo autentičan način prati samo snimanje intervjua u kojem predsjednik Nixon iznosi neke svoje stavove o vlastitim postupcima i pogrešnim odlukama koje su obilježile njegovu političku karijeru. Film je sniman igrano-dokumentarnim stilom, a neki dijelovi prikazani su iz perspektive stvarnih likova, uglavnom Frostovih i Nixonovih najbližih suradnika, čija svjedočenja u igranom obliku redatelj ubacuje u pojedine sekvence. Uz napomenuti dokumentaristički pristup, redatelj si, dakako, dopušta umjetničku slobodu pri interpretaciji nekih dijelova. Središnju pozornost Howard ipak posvećuje odnosu dvojice glavnih likova. Iako prema Nixonu vidljivo pokazuje poštovanje, Frost, iz prve očigledno apolitičan i ravnodušan prema njegovim političkim postupcima, u intervjuiima vidi priliku za stjecanje profita i izlaz iz vlastitih financijskih poteškoća nakon što mu producenti ukinu prethodne projekte. Nixon, iako također motiviran novcem, intervju doživljava kao priliku za opravdanje svojih postupaka i ograđivanje od nekih relevantnih političkih pitanja vezanih uz Watergate i Vijetnamski rat, a na Frosta gleda samo kao na „još jednog televizijskog djelatnika“. Kako intervjui odmiču Frost sve više postaje svjestan važnosti i složenosti istine i činjenica koje pokušava izvući iz Nixona, dok ga ovaj, vješti govornik i provokator, nastoji smesti kako bi razgovor izvukao u svoju korist. Obojica vrlo profesionalni i elokventni, svaki nastoji držati konce u svojim rukama, a ono što je bilo zamišljeno kao još jedan uobičajeni intervju pretvoriti će se u verbalni okršaj i psihološko nadmetanje dvojice protagonista.

Što se tiče glumačkih ostvarenja, vrlo su uvjerljivi za Oscara nominirani Frank Langella koji je u svojoj interpretaciji Richarda Nixona iznio njegovu neformalnu, „nepolitičku“ stranu, te u ulozi Davida Frosta široj publici slabije poznati britanski glumac Michael Sheen, najpoznatiji po ulozi bivšeg britanskog premijera Tonya Blaira u filmu *The Queen (Kraljica)* iz 2007. godine. Treba napomenuti kako su obojica glumaca uloge protagonista tumačili i u originalnoj kazališnoj predstavi.

Unatoč nekim manjim faktičkim pogreškama, od kojih je najvažnija ona da su se Frost i Nixon prvi puta susreli tek uoči intervjua 1977. godine,³ film vrlo autentično i uvjerljivo prikazuje pripreme za snimanje intervjua, atmosferu oko samih intervjua te odnos između dvojice sudionika.

Za kraj, treba reći da film nije baš lako shvatiti ukoliko niste, bar u manjoj mjeri, upoznati s likom i djelom Richarda Nixona, odnosno njegovim postupcima u *Watergateu* i pokušaju smirivanja Vijetnamskog rata. Međutim, *Frost/Nixon* ne predstavlja samo relevantan naslov suvremene kinematografije u žanru povijesne drame, već se mora uzeti u obzir i kao portret jedne važne ličnosti 20. stoljeća.

— Zoran Miković [povijest]

3 David Frost intervjuirao je Richarda Nixona još 1968. godine uoči njegove predsjedničke kandidature, nakon čega su se još kasnije susreli u Bijeloj kući kako bi dogovorili snimanje specijalne TV emisije.

Andrzej Wajda, *KATYŃ.* *POST MORTEM,*

Akson Studio, 2007., 118 min.

Drugi je svjetski rat često služio kao tema filmovima, prvenstveno zbog toga što još uvijek nije neki daljnji događaj, a neki od nas sigurno poznaju nekoga, tko je živio i preživio to strašno razdoblje u povijesti čovječanstva. Poljska je u Drugom svjetskom ratu imala ulogu tragičara. Datum napada na Poljsku simbolično je određen kao početak Drugog svjetskog rata, a taj događaj bio je nastavak Hitlerove politike krojenja novih granica u Europi. Ubrzo nakon Njemačkog napada i SSSR je napao Poljsku, čime su uništili njezinu državnost. Ipak, najveća tragedija dogodila se u mjesecima koji su slijedili nakon napada. Poljska inteligencija, koju su činili akademska zajednica i vojnički kadar, koji je vojnim časnicima, zbog poljskog sustava novačenja pridružila i one koji su diplomirali na sveučilištu, bili su potencijal i mogli su biti temelj obnove poljske državnosti. Neprijatelji Poljske odlučili su ukloniti takvu prijetnju jer je smetala njihovim planovima podjele poljskog teritorija. Vojni kadar koji se predao Crvenoj armiji u nadi da je SSSR bolja opcija za suradnju nego nacistička Njemačka, bio je u zarobljeništvu gdje je podvrgnut ispitivanju, te su svi oni koji se nisu slagali s trenutnim stanjem i koji su sanjali o obnovi Poljske, bili pogubljeni. Tragedija pokolja zarobljenika označava se terminom po mjestu pokolja – pokolj u

Pro Tempore

Pro Tempore

ČASOPIS STUDENATA POVIJESTI BROJ 8/9, 2010.-2011.

Pro Tempore

Časopis studenata povijesti
godina VII, broj 8-9, 2010-2011.

Glavni i odgovorni urednik
Filip Šimetin Šegvić

Počasni urednik
André Burguière

Uredništvo
Tomislav Brandolica, Marko Lovrić,
Andreja Piršić, Filip Šimetin Šegvić,
Nikolina Šimetin Šegvić, Stefan
Treskanica

Urednici pripravnici
Marta Fiolić, Kristina Frančina, Sanda
Vučićić

Redakcija
Tomislav Brandolica, Marta Fiolić,
Kristina Frančina, Marko Lovrić,
Andreja Piršić, Nikolina Šimetin Šegvić,
Filip Šimetin Šegvić, Stefan Treskanica,
Sanda Vučićić

Tajnica uredništva
Martina Borovčak

Recenzenti
dr. sc. Damir Agičić
dr. sc. Ivo Banac
dr. sc. Zrinka Blažević
dr. sc. Ivan Botica
Miodrag Gladović, d.i.e.
dr. sc. Borislav Grgin
dr. sc. Mirjana Gross
dr. sc. Željko Holjevac
dr. sc. Nenad Ivić
Branimir Janković, prof.
dr. sc. Bruna Kuntić-Makvić
mr. sc. Hrvoje Klasić
dr. sc. Isao Koshimura
dr. sc. Mirjana Matijević Sokol
dr. sc. Hrvoje Petrić
dr. sc. Radivoj Radić
Danijel Rafaelić, prof.
dr. sc. Drago Roksandić
dr. sc. Relja Seferović
dr. sc. Boris Senker
Marina Šegvić, prof.
dr. sc. Božena Vranješ-Šoljan

Lektura i korektura
Marta Fiolić
Ana Jambrišak
Vedrana Janković
Nikolina Kos
Marko Pojatina
Tihomir Varjačić
Tajana Vlaisavljević

Dizajn i priprema za tisak
Tomislav Vlainić
Lada Vlainić

Prijevodni s engleskog jezika
Tomislav Brandolica
Jelena Krilanović
Tina Kužić, prof.
Marko Lovrić
Marija Marčetić
Judita Mustapić
Andrea Pečnik
Marko Pojatina
Prijevodi s njemačkog jezika
Sara Katanec
Mirela Landsman Vinković
Azra Plićanić Mesić, prof.
Filip Šimetin Šegvić
Prijevodi s francuskog jezika
Marta Fiolić
Tea Šimičić
Marina Šegvić, prof.
Mihaela Vekarić
Prijevodi sa slovenskog i srpskog jezika
Krešimir Matešić
Prijevodi s talijanskog jezika
Marina Šegvić, prof.

Izdavač
Klub studenata povijesti - ISHA
Zagreb

Tisak
ZT ZAGRAF

Naklada
Tiskano u 300 primjeraka

ISSN: 1334-8302

Tvrđnje i mišljenja u objavljenim
radovima izražavaju isključivo stavove
autora i ne predstavljaju nužno stavove
i mišljenja uredništva i izdavača.

Izdavanje ovog časopisa financijski su
omogućili:
Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu,
DTM GRUPA d.o.o.,
NARCOR d.o.o.,
TRANSPORTI KRAJAN d.o.o.,
HEMA d.o.o.,
KEMOKOP d.o.o.,
EUROGRAF d.o.o.,
Privatne donacije: S. S., M. F., prof.
dr. Drago Roksandić, Marko Lovrić,
Filip Šimetin Šegvić, Nikolina Šimetin
Šegvić, Tomislav Brandolica.

Redakcija časopisa Pro tempore svim
se donatorima iskreno zahvaljuje na
financijskoj podršci!
Redakcija se također posebno
zahvaljuje gospodinu Zlatku Ožboltu,
dia na trudu i pomoći. Zahvaljujući
njemu, put do izdavanja ovog broja
bio je mnogo lakši. Gospodinu Zoranu
Ivankoviću isto tako dugujemo veliku
zahvalu što nam je izašao u susret
prilikom tiskanja časopisa.

Časopis se ne naplaćuje.

Adresa uredništva:
Klub studenata povijesti - ISHA
Zagreb
(za: Redakcija Pro tempore),
Filozofski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu,
Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb

E-mail:
pt.redakcija@gmail.com
phillip.simetinsegvic@gmail.com